

Ograniczenie stosowania procedur w zakresie ochrony zabytków w trakcie pandemii COVID-19.

Szanowni Państwo,

ważną informacją dla osób zaangażowanych w ochronę dziedzictwa kulturowego jest wiadomość, że ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 374, z późn. zm.) zawiera rozwiązania które ograniczają stosowanie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282).

Na wstępie należy wskazać, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 wskazuje, że ilekroć w ustawie jest mowa o "przeciwdziałaniu COVID-19" rozumie się przez to wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, **w tym społeczno-gospodarczych**, choroby COVID-19. Przepis ten oznacza iż regulacje ww. ustawy stosują się nie tylko do bezpośrednich skutków pandemii ale również do działań w sferze **społeczno-gospodarczej** o dużym zasięgu okresowym.

Jak wskazują eksperci w sferze gospodarczej skutki pandemii mogą trwać wiele miesięcy a nawet lat. Z tego powodu przepisów dotyczących ograniczeń w ochronie dziedzictwa kulturowego zawartych w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 nie można oceniać przez pryzmat epizodycznych i krótkotrwałych rozwiązań w okresie zachorowań na COVID-19.

W art. 12 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 wskazano, że „**do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych**, w tym zmiany sposobu użytkowania, w związku z *przeciwdziałaniem COVID-19*, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 i 471) oraz aktów planistycznych, o których mowa w tej ustawie, **ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282)**, a w przypadku konieczności poszerzenia bazy do udzielania świadczeń zdrowotnych, także przepisów wydanych na podstawie art. 22 ust. 3, 4 i 4a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

W art. 12 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w ustępach 2-5 wprowadzono procedurę projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych **w której niestety zabrakło organów ochrony zabytków**. W szczególności prowadzenie robót budowlanych oraz zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 wymagają niezwłocznego poinformowania organu administracji architektoniczno-budowlanej. W informacji, należy określić:

- 1) rodzaj, zakres i sposób wykonywania robót budowlanych oraz termin ich rozpoczęcia - w przypadku prowadzenia robót budowlanych;
- 2) dotychczasowy i zamierzony sposób użytkowania obiektu budowlanego lub jego części - w przypadku zmiany sposobu użytkowania.

Jeżeli prowadzenie robót budowlanych powoduje zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, organ administracji architektoniczno-budowlanej, w drodze decyzji podlegającej natychmiastowemu wykonaniu, niezwłocznie ustala wymagania dotyczące niezbędnych zabezpieczeń ich prowadzenia. W przypadku prowadzenia robót budowlanych w związku z *przeciwdziałaniem COVID-19*, których rozpoczęcie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, inwestor jest obowiązany zapewnić objęcie kierownictwa oraz nadzoru nad tymi robotami przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiednich specjalnościach, o których mowa w art. 15a tej ustawy.

Zgodnie z art. 12 b ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 **do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych** dotyczących utrzymania ciągłości działania istotnych usług, w szczególności w zakresie **telekomunikacji, łączności publicznej, transportu, świadczeń zdrowotnych, energii, handlu, gospodarki wodnej lub kanalizacyjnej, oczyszczania ścieków, porządku publicznego, obronności** art. 12 stosuje się odpowiednio.

Oznacza to, że uproszczoną procedurę która wyłącza całą ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nieuwzględniającą uczestnictwa w niej organów ochrony zabytków rozszerzono na szereg dziedzin funkcjonowania państwa. W praktyce więc jeżeli będą spełnione przesłanki z art. 12 i 12 b ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 budowa, przebudowa, remont, i rozbiórka zabytków nawet objętych formami ochrony zabytków będzie mogła się odbywać

zgodnie z prawem (zagrożone może być również dziedzictwo archeologiczne w związku z wyłączeniem wszystkich przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

opracował:

mgr Olgierd Jakubowski

doktorant w Instytucie Nauk Prawnych PAN,